

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

Strandgatan 25
22 100 Mariehamn
Tel.nr. (018) 25127 Fax nr (018) 16595
Hemsida www.mpn.aland.fi

MILJÖTILLSTÅND

Datum

25.03.2003

Ärendenummer

MPN-02-29

Sökanden

Ålands Fiskförädling Ab
c/o Harry Sjöblom
22710 Föglö

Ärende

Ålands förvaltningsdomstol har 19.09.2002 återförvisade ärendet till Ålands miljöprövningsnämnd

Ansökan har anhängiggjorts vid miljöprövningsnämnden 03.11.2002.

Verksamhet och dess placering

Ansökan avser fortsatt tillstånd för fiskodling i nätkassar i havet på östra sidan av Töftö i Vårdö, att odla högst 150.000 kg fisk/år uttryckt i tillväxt, förutsatt att fodrets årliga fosforinnehåll är högst 1.900 kg och kväveinnehåll högst 12.500 kg.

Grund för sökande av tillstånd

Grunden för sökande av miljötillstånd är 11 § landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), då tillstånd behövs enligt 6 kap 18 § 1 mom. punkt j. vattenlagen för landskapet Åland (61/1996).

Tillstånd och avtal

Tidigare tillstånd och villkor

Vårdö Lax Ab beviljades tillstånd av Västra Finlands vattendomstol den 21.5.1992, vilket senare ändrades av vattenöverdomstolen den 27.11.1992 att odla högst 150.000 kg fisk/år uttryckt i tillväxt, förutsatt att fodrets årliga fosforinnehåll är högst 1.900 kg och kväveinnehåll högst 12.500 kg, på östra sidan av Töftö i Vårdö kommun. Nätkassarnas sammanlagda volym får vara högst 15.000 m³.

Vårdö Lax Ab:s konkursbo har medelst ett köpebrev av 30.04.1999 överlåtit Vårdö Lax Ab:s fiskodlingsanläggningstillgångar, vissa omsättningstillgångar som bolagets fiskodlingstillstånd till Ålands fiskförädling Ab. Överlåtelsen inkluderar även arrendeavtal av 10.06.1991 som gäller fram till 31.12.2011. Arrendeområdet underlyder fastigheten Påvals Rnr 5:8 i Töftö by i Vårdö kommun.

Ålands miljöprövningsnämnd beviljade 7.12.1999 tillstånd till Ålands Fiskförädling Ab att under en avvecklingstid på två år bedriva fiskodling i havet vid Töftö, Vårdö. Ålands Fiskförädling Ab besvarade sig över beslutet till Ålands förvaltningsdomstol som 19.9.2002 återförvisade ärendet till Ålands miljöprövningsnämnd.

Platsen för fiskodlingsverksamheten och miljöns tillstånd

Områdets hydrologi, geologi och naturens tillstånd

Ålands fiskförädlings odlingsverksamhet är belägen i Grundsundafjärden som sedan mynnar i Bussöfjärden. Området är en relativt stor och instängd fjärd. Området är grunt (0-10 m) förutom inom ett begränsat djupområde där djupet överstiger 10 m. Området utanför fjärden begränsas av en relativt tät skärgård. Det saknas dock mätningar på verkliga vattenströmningar och vattenutbytet. För vattenområdet finns inte några utfärdade kvalitetsnormer.

Recipientens tillstånd och användbarhet

Enligt 1993 års kontrolluppgifter var tillväxten för Vårdö Lax ca 146 400 kg, villkor 150 000 kg. Följande år var tillväxten ca 156 800. År 1995 var tillväxten ca 156 200 kg. Följande år odlades ca 149 800 kg. År 1997 odlades ca 149 200 kg. År 1998 var produktionen ca 149 900 kg och 1999 ca 151 000 kg i tillväxt. År 2000 odlades ca 157 200 kg, dock så att villkoren för fodrets innehåll av fosfor och kväve hölls. År 2001 var tillväxten ca 106 400 kg.

Vattnets kvalitet

Tabell 1: Sammanställning av resultaten från miljökontrollprogrammet.

År	Inverkningar på vattenkvalitet	Eutrofiklass	Användbarhetsklass
1997	lindriga	något eutroft	nøjaktig
1998	lindriga	något eutroft	nøjaktig
1999	lindriga	något eutroft	god
2000	tydliga	något eutroft	god
2001	lindriga	något eutroft	god

Annan belastning på området

Sökanden uppger att det inte finns några skyddsvärden, skyddsområden och andra rekreatiomsområden i närheten av fiskodlingen.

Fiskodlingsverksamhet

Produktion

Ålands Fiskförädling Ab bedriver odling av regnbågslox i nätkassar i havet med en årlig tillväxt på 150 000 kg.

Utfodringssystem och skötsel vid fiskodlingen

Sökanden uppger att utfodringen sköts med centralstyrd klockautomatik. Ansvarig skötare är Carl-Gustav Sjölund och han är bosatt i Vårdö. Övergripande ansvar för verksamheten innehas av VD Harry Sjöblom

Slakt och rensning

Vid odlingen sker inte slakt av fisk. Den levande fisken slaktas och rensas vid företagets slakteri i Degerby, Föglö. Rensriet är anslutet till Föglö kommuns avloppsreningsverk.

Hantering av fisk

På platsen för verksamheten sker ingen hantering av död fisk. Den fisk som produceras transporteras i regel levande till företagets slakteri i Degerby i Föglö vilket är godkänt för denna typ av verksamhet av Ålands hälsönämnd enligt hälsovårdslagstiftningen.

Behandling av död fisk

Död fisk ensileras och säljs efter ensileringsbehandlingen till en målfärgsfabrik i Åbo.

Bästa tillgängliga teknik (BAT) och bästa tillämpbara miljöpraxis (BEP)

Sökanden kommer att tillämpa principer om bästa tillgängliga och tillämpbara teknik (BAT) och bästa tillämpbara miljöpraxis (BEP) för att trygga att verksamheten sköts på bästa möjliga miljövänliga sätt. Företaget håller på att utarbeta miljöledningssystem enligt internationell standard ISO 14001.

Ovannämnda strävanden innebär följande konkreta åtgärder:

- val av miljövänligt foder, vilket ger bästa utnyttjande och tillväxt och därmed minsta möjliga överskott som kommer ut i vattenmiljön,
- noggrann utfodring och kontroll av denna för att minimera foderspill,
- god kontroll av medelvikt samt tillväxt och total biomassa,
- noggrann dosering samt kalibrering av utfodringsautomatik,
- god övervakning av odlingsförhållandena samt anpassning av utfodringen till rådande temperatur och syreförhållanden,
- god övervakning av fiskens hälsa,
- val av bra fiskmaterial med goda odlingsegenskaper

Fiskodlingens miljöbelastning och begränsning av den

Odlingsplatsens lämplighet

Enligt den schematiska utredningen "Förslag till det reviderade miljökontrollprogrammet för fiskodlingen på Åland" (Jukka Mehtonen, Husö biologiska station, 2000) över de åländska fiskodlingarnas instängdhet har vattenområdet vid odlingsplatsen beräknats ha en yta på 9,78 km² och en öppenhet på 0,1. Värdet för öppenheten har beräknats genom att dividera vattenytans area med tvärsnittsöppningarnas area. Öppenheten avspeglar vattenutbytetiden och är därmed ett mått på ett områdes känslighet för övergödning. Av de 47 olika odlingsplatserna har 25 värden under 0,5 och de övriga 22 större

öppenhetsvärden och därmed troligen bättre omsättningstid och är mindre känsliga för övergödning. Totalt har nio odlingar vars öppenhet och vattenareal är små, erhållit avvecklingstillstånd fram till och med år 2002 då även verksamheternas påverkan på vattenkvaliteten varit tydliga.

Faktiska utsläppsnivåer och beräkning av dessa

Enligt sökandens uppgifter till övervakande myndigheter gällande de totala mängder foder som använts för odlingen kan den faktiska belastningen från verksamheten beräknas uppgå till maximalt 774 kg respektive 6 272 kg utgående från den totala mängden fisk som odlades år 2001. Företaget har i medeltal uppnått en foderfaktor på 1,2. För beräkning av belastningen från överskottsfoder antas det årligen använda fodret innehålla 0,9 % fosfor samt 6,9 % kväve samt att den odlade fisken i genomsnitt innehåller 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve enligt Naturvårdsverkets Allmänna råd 93:10. Belastningsvärdena beräknas från en massbalansmodell där man beräknar mängden tillfört fosfor och kväve med fodret minus de mängder som tas upp i fisken på årsbasis. Den specifika belastningen erhålls genom att dividera det erhållna belastningsvärdet med fiskens årliga tillväxt.

Påverkan av utsläpp

Enligt det gemensamma miljökontrollprogrammets vattenanalyser gjorda vid odlingsplatsen i Vårdö har inverkan på vattenkvaliteten klassats som tydlig. Området har klassats som något eutroft de senaste fem åren. Utgående från miljökontrollprogrammet är det inga stora skillnader mellan kontrollpunkterna och referenspunkten. Det kan bero på att referenspunkten ligger inom samma område och troligtvis påverkas av belastningen från odlingen. Enligt Husö biologiska station är Bussöfjärden instängd och mycket känslig för övergödning och därmed mindre lämpligt för fiskodlingsverksamhet.

Enligt de senaste bottenfaunaproverna tagna år 1999 klassas botten som litet förorenad. Faunan uppvisade inga stora skillnader mellan punkterna. Kontrollpunkternas förhållandevis höga individantal av fjädermyggor, glattmaskar och östersjömusslor indikerar en svag eutrofiering.

Till ansökan bifogar sökanden en miljökonsekvensbedömning avseende fiskodlingsutrymme i Bussöfjärden (Åland) av Lennart Nordvarg vid institutionen för geovetenskaper vid Uppsala universitet där man med hjälp av en massbalansmodell uppskattar vilken fiskproduktion som kan tillåtas innan negativa effekter i form av övergödningproblem uppstår. Resultaten i rapporten indikerar att miljöpåverkan sannolikt kommer att bli liten så länge odlingsbelastningen understiger 300 ton per år.

Kontroll av verksamheten och dess verkningar

Kontroll av utsläpp

Kontrollen av eventuell miljöpåverkan sker inom ramen för det av Ålands landskapsstyrelse godkända gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993-2001 som reviderades 2002, där odlingsenheten ifråga ingår. Vattenkvalitetsanalyser utförs två ggr/år och undersökning av bottenfauna görs vart tredje år. Miljöprövningsnämnden delges kontinuerligt all uppdaterad miljödata från fiskodlingens miljökontrollprogram.

Alternativ placering

Beträffande valet av plats och tillgången till alternativa platser kan konstateras att Ålands Fiskförädling Ab har lämnat in en ansökan om sammanslagning och utlokalisering av ett

flertal av företagets odlingsenheter, inklusive den vid Töftö, till ett vattenområde på västra sidan av Degerby i Föglö. Denna ansökan är ännu under beredning.

Miljöberättelse

En miljökonsekvensbedömning enligt landskapslagen om miljökonsekvensbedömningar (28/1995), behöver inte uppgöras i detta ärende. Den information och utredning som enligt 5 § landskapsförordningen om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000), skall ingå i miljöberättelsen till detta beslut, finns i beslutstexten.

BEHANDLING AV TILLSTÅNDSANSÖKAN

Informationsbesök

Miljöprövningsnämnden besökte odlingsplatsen tillsammans med sökanden den 23 november 1999.

Kungörelse

Ansökan kungjordes under tiden 9 september – 7 oktober 1999 på Vårdö kommuns och Ålands landskapsstyrelses anslagstavlor. Kungörelsen fanns införd i Tidningen Åland och Nya Åland. Alla kända sakägare delgavs kännedom om ansökan per brev. I kungörelsen och delgivningen framgick att envar hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid. Efter att ärendet återförvisats till miljöprövningsnämnden från Ålands Förvaltningsdomstol och efter en uppdatering av förteckningen av berörda fastigheter kungjordes ansökan på nytt under tiden 20 januari – 14 februari 2003 på Vårdö kommuns och Ålands landskapsstyrelses anslagstavlor. Kungörelsen fanns införd i Tidningen Åland och Nya Åland. Alla kända sakägare delgavs kännedom om ansökan per brev. I kungörelsen och delgivningen framgick att envar hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Under kungörelsetiden 9 september – 7 oktober 1999 inkom följande yttranden och utlåtande vilka i korthet innehåller följande.

Yttrande inlämnat av Inga Hardal

Inga Hardal som sedan 20 år äger ca 2 hektar av ön Gersholm i Vargata by med ett avstånd på 1-2 km från fiskodlingen, har efter etablerandet av fiskodlingen vid Töftö kunnat konstatera genom åren successivt tilltagande försämring av vattenkvalitén samt ökad algförekomst. Bidragande till detta torde även vägbanken, som anlagts i samband med byggandet av Vårdöbron, vara. För att åtminstone kunna eliminera en av orsakerna till miljöförsämringen hemställer hon att ansökan om fortsatt tillstånd för fiskodling avslås.

Yttrande inlämnat av Siv Timms

Siv Timms, ägare till fastigheten 3:7 i Töftö motsätter sig ansökan.

Yttrande inlämnat av Pär-Olof Manners m fl. (14 underskrifter)

Pär-Olof Manners m. fl., vilka är fast- och sommarboende på Töftö och kringliggande områden, motsätter sig på det kraftigaste att Ålands Fiskförädling Ab skall få tillstånd till

fortsatt fiskodling. De yttrande anför att det ur miljöhänsyn begicks ett fatalt misstag då tillstånd gavs i tiden, men då de var medvetna om att det gällde tidigare innehavarens liv och leverne protesterade de inte. Nu då konkursen är ett faktum och de sett hur mycket odlingen smutsat ner kommer de att göra allt för att få odlingen avvecklad.

Yttrande inlämnat av Rakel Eriksson

Rakel Eriksson motsätter sig fortsatt fiskodling. Hon har sommarbostad i Grundsunda och märker hur mycket vattnet har blivit förorenat på senaste tid. Hon anför att vi skall vara rädda om allt vatten.

Yttrande inlämnat av Alice och Ann Sundman

Alice och Ann Sundman, som ägare till fastigheten 1:29 i Grundsunda, Vårdö, motsätter sig den ansökta fortsatta fiskodlingen av följande skäl. Under flera års tid har de kunnat konstatera en tilltagande mängd alger och bottenvegetation i vattnet vid deras stränder på den västra sidan av Grundsunda, ca 2,5 kilometer från fiskodlingen. Detta har medfört en klar försämring av vattenkvaliteten som gjort det obehagligt att bada och simma i viken. Orsaken till problemen kan framförallt spåras till övergödningen av vattnet, som blivit allt värre under den tid som fiskodlingen funnits i området. De yttrande hänvisar till fiskodlingskontrollen och anför att såväl värdena för klorofyll-a som mängden kväve och fosfor vid vattenytan och på botten uppnått alarmerande nivåer. De yttrande hänvisar till en utvärdering av forskare vid Husö biologiska station, vilka granskat sammanställningen av testresultaten från miljökontrollen vid fiskodlingen under åren 1993-1998. I utvärderingen sägs att som helhet kan man se ur mätvärden att hela området, Töftö-Bussöfjärden, är påverkat av utsläpp som bidrar till eutrofieringen. Referenspunkterna i samma fjärd i närheten av fiskodlingen är inte verkliga referenspunkter och är i samma grad påverkade av utsläppen som själva provtagningspunkterna. Den klart ökande trenden av närsalter och klorofyll-a visar att det i området borde strävas till att minska belastningen. De yttrande anför att mätningarna visar att man passerat de gränsvärden på närsalter som indikerar att vattnet kan betraktas som eutrofierat eller övergött. Som helhet visar således mätningarna en klar försämring av vattenkvaliteten under de senaste fem åren. De yttrande hänvisar även till forskningsrapport nr 95 från Husö biologiska station och anser att en fortsatt fiskodling i Töftö står i strid med andemeningen i 1 kap 1 § vattenlagen. Den kontinuerliga belastningen från en fiskodling tillsammans med övriga källors inverkan på närsaltnivåerna i havsviken riskerar att leda till en ändrad biologisk sammansättning i vattnet, vilket medför stora skador på ekosystemet i området. Då vattenströmmarna runt fiskodlingen går i nordsydlig riktning innebär det att de närsalter som produceras vid fiskodlingen följer med strömmarna bort från anläggningen och bland annat ansamlas i viken väster om Grundsunda. De anför även att med tanke på vattenströmmarna att mätpunkterna och referenspunkterna är extra illa valda och att det finns skäl att noga se över dessa om förnyat tillstånd övervägs. De anför ytterligare att Ålands Fiskförädling Ab vid övertagandet av tillståndet visste att tillståndet för verksamheten löper ut vid årsskiftet och därför att ett avslag på ansökan inte behöver innebära några större ekonomiska problem för företaget som helhet. I förlängningen kan ett fortsatt tillstånd komma att innebära försämrade utkomstmöjligheter för skärgårdsbefolkningen i och med att de ökade miljöproblemen leder till att förutsättningarna för övrigt småskaligt fiske samt turistnäring försämrats. Den ekonomiska och näringspolitiska nyttan med fiskodlingen överstiger således enligt deras bedömning inte klart verksamhetens skador på vattenmiljön.

Yttrande inlämnat av Per-Sune Sundman

Per-Sune Sundman, som ägare till Svartholm och tillhörande öar, Rnr 3:5, i Grundsunda motsätter sig fortsatt tillstånd på följande grunder: vattenområdet är för litet, vattenströmmarna runt odlingen för närsalter bort från anläggningen till Grundsunda och försämrar vatten- och strandmiljön i Grundsunda och andra omgivningar och i ansökan

framgår att sökanden inte ämnar minska miljöbelastningen och att man vill öka produktionen i det fall att man genom bättre teknik kan minska belastningen från den nuvarande nivån.

Yttrande inlämnat av Håkan Jansson m.fl. (4 underskrifter)

Håkan Jansson m. fl. markägare vid Grundsunda fjärden motsätter sig helt ansökan på följande grunder: vattenområdet inom sunden är allt för litet, vattendjupet i odlingens omgivning är otillräckligt och södergående strömmar gör att näringsämnen från fiskodlingen transporteras mot vattnen väster om Grundsunda med stark övergödning som följd. De anför att de länge lidit av den fortgående försämring av vatten- och strandmiljön som den tillståndssökande odlingen medfört. Ägarbytet medför givetvis ingen förbättring av en situation där själva grunderna för en någorlunda miljöneutral fiskodling saknas.

Yttrande inlämnat av Ola Wennström m fl. (19 underskrifter)

Ola Wennström m. fl. för inledningsvis en diskussion om Östersjöns tillstånd och effekter av övergödningen. De anför att tillåta fiskodling i detta stressade hav saknar därför allt förnuft. Än mer svårförståeligt är att odling av fisk tillåts i unika och känsliga skärgårdsmiljöer. Fiskodlingen i Töftö är i detta sammanhang och av följande orsaker ett flagrant exempel på en illa lokaliserad miljöstörande verksamhet. De omkringliggande fjärdarna, Vargata-, Bussö- och Grundsundafjärden är alla grunda, medeldjupet torde inte överstiga 5-6 meter och dessa fjärdar måste dessutom karaktäriseras som skyddade innerskärgårdar med låg eller dålig vattenomsättning. Skärgårdsområdet erbjuder vidare ett rikt djur- och växtliv. I fjärdarna reproduceras naturligt flera fiskarter och området erbjuder än så länge ett relativt gott fiske. En drastisk försämring av vattenkvaliteten har skett i det berörda området de senaste 10-20 åren, bl a gällande blåstångsbältet och siktdjupet och grönslick. De anför att försämringen givetvis är ett resultat av flera olika faktorer, men likväl som alla problem inte kan tillskrivas fiskodlingen är det också absurt att påstå att den ger ingen eller endast ringa påverkan på närmiljön. Att försämringarna sammanfallit med och accentuerat under de år fiskodlingen varit i drift är i sammanhanget knappast någon tillfällighet. De anför att de ekonomiska och samhällsnyttiga vinsterna av att bedriva fiskodling på Åland i allmänhet och vid Töftö i synnerhet måste också starkt ifrågasättas. Tidigare tillståndshavare Vårdö Lax Ab:s konkurs nyligen visar tydligt på att denna fiskodling inte är någon sund ekonomisk affär. Den dåliga lönsamheten och de fåtal arbetstillfällen en fiskodling av denna storlek ger måste därför i allt högre grad ställas i relation till de verkliga kostnaderna för de miljöskador den förorsakar. De kräver att ansökan avslås.

Yttrande inlämnat av Jerker Lindén

Jerker Lindén, ägare till fastigheten 5:48 i Vargata, personligen och som ombud för Mona Danielsson m. fl. motsätter sig tillstånd för Ålands Fiskförädling Ab för ytterligare odling efter 1999. De anför att man inte kan påstå att fiskodlingen ligger i havet. Det är en innanfjärd med grunda vikar och instängt. I området finns ytterligare två fiskodlingar. De anför att det behövs kraftansträngningar för att förbättra vattenmiljön. De hänvisar till tidigare påminnelser till vattendomstolen. Ytterligare anför de att eftersom dessutom nuvarande ägare inte har lokal Vårdöanknytning kan inte hävdas att lokala ekonomiska intressen kan vägas mot de miljömässiga.

Utlåtanden

Miljöprövningsnämnden har begärt utlåtande från Vårdö kommun.

Utlåtande från Vårdö kommun

Vårdö kommun förordar ansökan under förutsättning att miljöbelastningen på havet inte ökar.

Yttranden

Under kungörelsetiden 20 januari – 14 februari 2003 inkom följande yttranden och utlåtanden vilka i korthet innehåller följande.

Yttrande inlämnat av Margit Eriksson m.fl. (8 underskrifter)

Undertecknade med långvarig erfarenhet av och vistelse vid de vattenområden som kan bedömas beröras av den ifrågavarande fiskodlingen och dess verksamhet samt därav föranledd eventuell miljöpåverkan önskar härmed framföra följande med anledning av ansökan om förnyat tillstånd.

De omfattar fullständigt Ålands förvaltningsdomstols bedömning att underlaget för miljöprövningsnämndens behandling och beslut varit synnerligen bristfälligt. Det visar klart att tillståndsmyndigheten inte har den kompetens som behövs samt att man heller inte har vilja att skaffa fram relevant och trovärdigt underlag genom att anlita tillgänglig sakkunskap och expertis inom branschen som finns såväl i Finland som i Sverige. Det är uppenbart att nämndens beslut i större grad är baserat på en negativ allmän opinion samt politiskt fastställda mål i avseende på belastningsminskning och s.k. inre vattenområden. Fiskodlingen utgör en av de få näringar för vilka Åland har mycket goda naturliga förutsättningar. Näringen är konkurrenskraftig och lönsam utan samhällssubventioner och skapar värdefulla arbetsplatser och intäkter till samhället. Man producerar en högklassig och hälsosam produkt där efterfrågan är stor och växande och där odlad fisk är enda möjligheten att tillgodose konsumenternas behov. Verksamheten vid den berörda fiskodlingen vid Töftö har aldrig förorsakat undertecknade någon som helst olägenhet eller skada och vattenmiljön vid och i närheten av odlingen skiljer sig inte märkbart från andra områden i skärgården där fiskodlingar saknas. Eventuella förändringar av vattenmiljön kan därmed inte vara förorsakad av fiskodlingsverksamheten. Verksamheten vid odlingen ifråga har därtill hela tiden blivit bättre med minskad miljöbelastning som följd. Odlingen är i regel välskött och prydlig. Undertecknade finner sålunda ingen anledning att med hänvisning till eventuell miljöpåverkan avslå ansökan eller låta bli att tillmötesgå denna till alla delar. Det finns inte laga grund för ett sådant beslut och vi förordar därmed att fortsatt tillstånd beviljas enligt ansökan för Ålands Fiskförädlings Ab.s fiskodlingsverksamhet vid Töftö.

Yttrande inlämnat av Dick Lundqvist

Undertecknad anser att ansökan skall förkastas i sin helhet med beaktande av följande orsaker, må vara professionella/vetenskapliga eller ej. Han bor under sommaren och helger på området Kurnäsberget 2:12 Vargata sedan sommaren 1991. Han har ett område även på Kåtholm inte alltför långt från berörda fiskeanläggning. Under åren som gått sedan han ”flyttade” till Vårdö har vattnet väsentligt försämrats enligt ögat. Speciellt har bottenbeläggningen i sundet mellan Kåtholm och Vibberholm enligt ögat blivit grumlig och vattensikten nära noll vilket aldrig förekom de första åren han befann sig i trakterna. Ytterligare förekommer det sommartid oljefilm på vattenytan liknande oljespill från fartyg d v s vattenytan är lugn i bälten fastän det är vind. Denna film kommer definitivt från fiskeanläggningen det har han sett med egna ögon hur klart som helst från Vårdö bron. Filmen sträcker sig mot Kåtholm och söder om Abrahams Ören. Ser man på bilagda sjökort finner man det naturligt att föroreningar från fiskeanläggningen strömmar till detta sund med sydliga vindar och vattenströmmar. Slutligen hoppas Dick Lundqvist att miljöprövningsnämnden vidhåller sitt tidigare beslut och avslår ansökan.

Yttrande inlämnat av Stefan Wennström m.fl. (36 underskrifter)

Undertecknade kräver att Ålands miljöprövningsnämnd står kvar vid sitt beslut från den 7.12.1999 och att Ålands Fiskförädling Ab:s miljöstötrade verksamhet vid Töftö i Vårdö kommun därmed avvecklas. Fiskodlingen vid Töftö har under många år varit en stor lokal nedsmutsare av närliggande vattenområden, till skada för växt och djurliv och till förtret för bofasta, stugägare och turister. Fiskodlingen vid Töftö ligger i det område som landskapsstyrelsen klassat som inre vattenområde. De omkringliggande fjädrarna är grunda och vattnet i dessa relativt instängda områden förväntas ha en lång omsättningstid. Miljöprövningsnämnden har också bedömt att platsen inte lämpar sig för fiskodling. De miljömässiga argumenten mot en fiskodling vid Töftö torde därför vara odiskutabla. Ålands fiskförädling Ab anser i sin överklagan att praktiska och ekonomiska aspekter också bör vägas in i valet av odlingsplats. Det måste vara en självklarhet att hänsyn till de praktiska aspekterna enbart kan tas om miljömässiga skäl inte lämpar sig för odling av fisk föreligger. Eftersom området av uppenbara miljömässiga skäl inte lämpar sig för odling av fisk kan ingen hänsyn här tas till några praktiska argument. De är av den bestämda åsikten att tillstånd för odling av fisk inom detta område inledningsvis aldrig skulle ha givits. De ekonomiska aspekterna, som att odlingsplatsen erhållits genom köp kan ej heller tillskrivas någon betydelse i denna fråga. Ålands Fiskförädling Ab måste vid förvärvandet av anläggningen 1999 ha varit medvetna om de miljöproblem en fiskodling förorsakar och att framtida krav och regler för miljöstötrade verksamhet skulle komma att skärpas. Trots detta valde Ålands Fiskförädling Ab att överta verksamheten. Att utifrån dessa ekonomiska aspekter försöka rättfärdiga fortsatt drift och nedsmutsning är absurt – under inga omständigheter ska havsmiljön i detta område behöva betala för något bolags felaktiga placeringar. Den ekonomiska nyttan av fiskodlingen vid Töftö måste också ställas mot de verkliga kostnaderna den förorsakar. Förutom skador på miljö, vilka ekonomiska värden med avseende på handel, friluftsliv och turism riskeras inte med stinkande stränder och badvikar och ett förstört fritidsfiske.

Fiskodlingarna kring Åland har av Helsingfors/Östersjökommissionen (HELCOM) räknats in bland de värsta föroreningskällorna, s.k. hot spots, i Östersjön. Finska miljöministeriet har, efter att miljöbelastningen från odlingarna minskat, nyligen medverkat till att de strukits från listan. Miljöministeriet vidhåller dock att den här borttagningen inte innebär att man gör avkall på vare sig de nuvarande eller de kommande vattenskyddsåtgärderna. Miljöministeriet poängterar också att fiskodlingen alltså lokalt är en viktig källa till förorening av Ålands hav och Skärgårdshavet, och att en framtida minskning av belastningen kräver avsevärt längre gående åtgärder än vad Östersjökommissionens rekommendationer innebär.

Sammanfattningsvis uppger undertecknarna att den överklagan vilken föranlett miljöprövningsnämnden att göra en ny handläggning av Ålands Fiskförädling Ab:s ansökan om tillstånd för fiskodling vid Töftö i Vårdö innehåller ingenting nytt som kan rättfärdiga en fortsatt drift vid anläggningen. De anser att miljöprövningsnämnden i en ny handläggning mycket väl kan motivera att den berörda fiskodlingen är illa lokaliserad, att odlingen är en lokal och regional stor förorenare av vattenmiljön, att olägenheterna är en väsentlig betydelse och att nyttan av verksamheten inte på något sätt överstiger de skador den förorsakar.

Utlåtanden

Miljöprövningsnämnden har begärt utlåtande från Vårdö kommun, Sjöfartsverket, Husö biologiska station samt Ålands landskapsstyrelse.

Utlåtande från Vårdö kommun

Kommunstyrelsen i Vårdö beslutar att eftersom miljöprövningsnämndens beslut återförvisats på laglighetsgrunder och eftersom inget nytt framkommit i ärendet i detta skede vidhåller kommunstyrelsen i Vårdö sitt tidigare utlåtande att förorda Ålands Fiskförädling Ab:s tidigare ansökan om fortsatt tillstånd för fiskodling vid Töftö, Vårdö, under förutsättning att miljöbelastningen i havet ej ökar.

Utlåtande från Sjöfartsverket, Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt

Sjöfartsverket motsätter sig inte ansökan. Nätkassarna bör utmärkas enligt Sjöfartsstyrelsens beslut 4.4.1991. Förtöjning eller förankring av nätkassarna bör ske så, att allmän båt- eller fartygstrafik inte förhindras eller försvåras. Nätkassarna bör placeras så att tillräckligt avstånd lämnas till farleder och möjliga manövreringsområden för fartyg eller båttrafik. Utmärkningen av nätkassarna får inte ske så att fasta eller flytande, belysta eller obelysta sjömärken kan förväxlas med fiskodlingens utmärkning. Kopia av karta eller utdrag ur sjökort där platsen för fiskodlingen framgår bör tillställas sjöfartsdistriktet så fort tillstånd beviljats.

Utlåtande från Husö biologiska station

Ålands Fiskförädling Ab (tidigare Vårdö Lax Ab) har odlat fisk i fiskodlingsanläggningen på Töftö i Vårdö sedan år 1992. Bolaget har haft tillstånd att odla 150 000 kg fisk/år till utgången av år 1999. Ålands Miljöprövningsnämnd beslöt den 7.12.1999 att verksamheten borde avvecklas inom 2 år. Bolaget har besvärat sig över beslutet och ärendet har av Ålands förvaltningsdomstol återförvisats till Ålands miljöprövningsnämnd.

Ålands Fiskförädling Ab har i medeltal odlat ca. 150 000 kg fisk/år med en medelfoderfaktor på 1,2. Den teoretiska belastningen är därmed 1020 kg fosfor och 8295 kg kväve (med 0,9 % fosfor och 6,9 % kväve i fodret), vilket ger en specifik belastning om 6,8 g fosfor/kg odlad fisk och 55,3 g kväve/kg odlad fisk.

Enligt vattenanalyser gjorda mellan 1993-2001 i Bussöfjärden är området påverkat av eutrofiering (Fiskodlingens miljökontrollprogram 1993-2001). Detta kan ses som förhöjda klorofyll-a, fosfor och kväve halter, samt minskad siktdjup under en längre tidsperiod. Fram till år 1995 låg klorofyll-a sommarhalterna på en låg nivå (<2.2 µg/l), men har under de senaste åren allmänt legat på en medelhög (2,3-3,2 µg/l) nivå (enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder till Kust och Hav; SNV rapport 4914, 1999). Det samma kan ses i total-fosfor och total-kväve halterna. Siktdjupet har samtidigt stadigt minskat (från att vara regelbundet 3- 4,4 meter till nuvarande högst 2,5-2,8 m). Trenden är dock densamma på referenspunkt R9, men på grund av den nord-sydliga vattenströmmen påverkas referenspunkten (belägen söder om odlingen) troligtvis i hög grad av belastningen från odlingen. Bussöfjärden är ett instängt havsområde med en liten öppenhet ($E_a = 0.05$), vilket betyder att platsen har ett litet vattenutbyte och är mycket känsligt för övergödning. Miljökonsekvensbedömningens (Nordvarg 2000) resultat är troligtvis missvisande bl.a. p.g.a. att beräkningarna och modellerna baserar sig långt på jämförelser till halterna på referenspunkten R10 (vilken dock ligger i samma instängda, påverkade vattenområde). Enligt bottenfaunaprover tagna i området år 1999, är området litet förorenad. Den stora andelen fjädermygglarver antyder eutrofiering av området.

Enligt miljöministeriets åtgärdsprogram fram till år 2005 (Suomen Ympäristö 402 ”Åtgärdsprogram för skydd av vattnen fram till år 2005”, 2000) borde landskapet Åland sträva till att minska belastningen från fiskodlingar med 30% från 1993 års nivå till år 2005, och enligt de av landskapsstyrelsen uppställda riktlinjerna för utvecklingen av fiskodlingsverksamheten skall man sträva till att minska fosforbelastningen med 30% och kvävebelastningen med 20% från 1996 års nivå till år 2005.

Med hänvisning till ovanstående anser Husö biologiska station att man borde sträva till att minska belastningen av närsalter till Bussöfjärden, och detta känsliga havsområde anses som mindre lämpligt för fiskodlingsverksamhet.

Utlåtande från Ålands landskapsstyrelse

Lansskapstyrelsen hänvisar även till landskapsstyrelsen riktlinjer om fiskodlingen från 1997. I inspektionsrapporten för odlingen vid Vårdö nr 228 S40/2002, påpekas att eldningen av fodersäckar inte är tillåten samt att komposteringen av död fisk på Vårdö är tillståndspliktig. Enligt 25 § landskapslagen om ändring av landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (74/2002), ska tillståndsvillkor vara baserad på bästa tillgängliga teknik. Landskapsstyrelsen anser att det är viktigt och vill särskilt uppmärksamma systemen för uppsamling av död fisk samt system med detektorer för att minska foderspill, i enlighet med det nordiska samarbete som pågår avseende BAT i fiskodlingar.

Förklaring

Ålands Fiskförädling Ab, inkom 03.11.1999, med följande förklaring till yttrandena och utlåtandet som inkom till miljöprövningsnämnden under kungörelsetiden år 1999.

Sökanden anför att Jerker Lindén inte på något sätt har påvisat, än mindre verifierat att verksamheten skulle förorsaka skada av sådan karaktär som avses i vattenlagen och att kravet i yttrandet förkastas. Sökanden yrkar även på att Siv Timms, Inga Hardals och Rakel Erikssons yttranden lämnas obeaktade eller förkastas. Angående Per-Sune Sundmans yttrande anför de grunder som anförts bör karaktäriseras som allmänt tyckande utan hållbar verifikation. Sökanden anför att även om området är en innerfjärd finns det stora och relativt öppna vattenområden såväl norrut som söderut och vattenströmningen i området är ofta mycket kraftig. Det finns inga grunder för ett antagande att närsalterna speciellt skulle anrikas i Grundsunda och märkbart påverka vatten- och strandmiljön där.

Sökanden bemöter Alice och Ann Sundman med att den hävdade förändringen av vattenmiljön i området bör kunna verifieras på något sätt samtidigt som man med rimlig trovärdighet bör kunna påvisa att detta föranleds av fiskodlingsverksamheten i fråga. Med tanke på att avståndet till odlingen är ca 2,5 km kan detta på rimliga grunder ifrågasättas. Sökanden tillbakavisar att fiskodlingen skulle förorsaka de alarmerande nivåer beträffande de uppmätta värdena på närsalter och klorofyll-a. Den vattenkvalitet som dokumenterats genom resultaten från miljökontrollprogrammet kan inte anses förhindra framtida nyttjande av området för andra ändamål. Sökanden motsätter sig att påståendet att referenspunkterna skulle vara felaktigt valda skulle utnyttjas som grund vid prövningen. Utvärderingen som hänvisas till i yttrandet står i strid med den som gjorts inom ramen för miljökontrollprogrammet. Sökanden anser att de yttrande saknar förutsättningar och kompetens att yttra sig om företagets behov av odlingsplatsen och eventuell ekonomisk förlust av ett eventuellt avslag. Det är en grov och osaklig generalisering att skärgårdsbefolkningen riskerar försämrade utkomstmöjligheter. Sökanden tillbakavisar att 5 kapitlet 9 § 2 momentet i vattenlagen är tillämpligt.

Angående Ola Wennström m fl yttrande anför sökanden att bedömningen av de berörda vattenområdenas vattenutbyte bör ses som en ren spekulering som personerna i fråga saknar förutsättningar och kompetens att uttala sig om. Fjärdarna är på grund av sin karaktär och läge av naturliga skäl ofta grumliga och tar även emot betydande närsalter från land. Sökanden anser att tillräcklig och avgörande betydelse bör tillmätas resultaten från miljökontrollen. Sökanden anser att inte heller bedömningen i yttrandet rörande den ekonomiska och samhällseliga nyttan av verksamheten kan tillmätas någon trovärdighet.

Sökanden påpekar att de som inlämnat yttranden där man motsätter sig fortsatt tillstånd i huvudsak är ägare av fritidsfastigheter, vilka sålunda berörs endast i liten utsträckning och under en kort tid.

Angående Pär-Olof Manners m. fl. yttrande anför sökanden sin upprördhet, förvåning och besvikelse. I yttrandet finns inte minsta antydning till fakta med anknytning till sökandens verksamhet eller området ifråga. Sökanden anser att det är i högsta grad motiverat att miljöprövningsnämnden i sitt beslut klart och entydigt konstaterar att denna typ av yttrande inte kan ligga till grund för avslag av ansökan.

Ålands Fiskförädling Ab, inkom 18.03.2003, med följande förklaring till yttrandena och utlåtandet som inkom till miljöprövningsnämnden under kungörelsetiden 2003.

Ålands Fiskförädling Ab har 1999 av konkursboet för Vårdö Lax Ab övertagit den i detta ärende aktuella fiskodlingsanläggningen vid Töftö i Vårdö kommun, samt därtill hörande tillstånd för verksamheten. I enlighet med tillståndsvillkoren i gällande tillstånd för verksamheten, skall ansökan om förnyande av tillståndet inlämnas före utgången av år 1998. En dylik ansökan har inlämnats och behandlats av Ålands miljöprövningsnämnd som fattade beslut i ärendet i december 1999. Missnöjd med beslutet har Ålands Fiskförädling Ab lämnat besvär över detta till Ålands förvaltningsdomstol som i september år 2002 fattat beslut enligt vilket ärendet återförs till miljöprövningsnämnden för ny behandling. Enligt förvaltningsdomstolens beslut har motiveringarna till beslutet varit bristfälliga. Tillståndshandlingarna och bedömningsunderlaget har veterligen inte kompletterats till någon del före ny kungörelse av ärendet. Berörda sakägare och andra som velat yttra sig har därmed inte haft några nya fakta att ta ställning till. Dessa har eventuellt inte heller i alla fall varit medvetna om beslutsgången i ärendet och det beslut man på dessa grunder har fattat.

Utgående från Ålands förvaltningsdomstols beslut är det uppenbart att tillståndsmyndigheten inte har införskaffat ett tillräckligt bedömningsunderlag utgående från vilket man på ett entydigt och tillförlitligt sätt kunna fatta beslut i ärendet och motivera detta på ett hållbart sätt utgående från gällande lagstiftning, rättspraxis och rättsskyddsprinciper. Sålunda finner Ålands Fiskförädling Ab det anmärkningsvärt att miljöprövningsnämnden inte har begärt in tillgängliga nya miljödata för de senaste åren, vilka har tillkommit efter att ansökan och besvär har inlämnats. Miljöprövningsnämnden kommer därmed uppenbarligen att avgöra ärendet på samma faktagrund som vid den föregående prövningen. De yttranden och utlåtanden som nu har inlämnats är till största delen en upprepning av tidigare framförda argument. I merparten av yttrandena omfattar man nämndens tidigare beslut i ärende dock utan att tillföra några nya eller i något avseende hållbara motiveringar för ett dylikt beslut för att på detta sätt eftersträva att de brister som förvaltningsdomstolen har påtalat skall kunna tillrättaläggas.

De i ärendet inkomna yttrandena och utlåtandena innehåller inte några för ärendets prövning relevanta nya fakta vilka inte redan tidigare har tillställts tillståndsmyndigheten. Sålunda hänvisar Ålands Fiskförädling Ab i huvudsak till i ärendet tidigare framförda synpunkter, argument, yttrande och bemötanden. Ålands Fiskförädling Ab yrkar att miljöprövningsnämnden förkastar yttrandena framförda krav på att förnyat tillstånd inte skall beviljas samt att tillstånd skall beviljas i enlighet med ansökan.

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMNDENS AVGÖRANDE

Miljöprövningsnämnden avslår Ålands Fiskförädling Ab:s ansökan om fortsatt fiskodlingsverksamhet i nätkassar i havet på östra sidan av Töftö, Vårdö enligt 1 kap 1 §, 4 kap 3 § 1 mom och 5 kap 9 § 2 mom vattenlagen för landskapet Åland (61/1996).

Detta avgörande innebär att Ålands Fiskförädling Ab inte har rätt att bedriva fortsatt fiskodling vid odlingsplatsen och att fiskodlingen skall avvecklas omedelbart.

Allmänna motiveringar

Tillverkning av fiskfoder görs av fisk från världshaven och med tillsatser av fett, proteiner och kolhydrater från växter. För att kunna producera 1 kg odlad fisk krävs fiskmjöl från motsvarande ca 4 kg fisk från världshaven. Eftersom foderfisken inte tas från Östersjön sker det alltså en tillförsel av näringsämnen till Östersjön via fiskfodret. Att använda fyra gånger större mängd fisk i form av fiskfoder för att producera odlad fisk är därför inte någon hållbar utveckling. Trots att den globala produktionen av fisk i fiskodlingar har fördubblats de senaste 15 åren har det inte minskat trycket på vild fisk och medfört att utfiskningen har minskat. Det har istället visat sig att fiskodlingar ökar risken för utfiskning i världshaven p.g.a. att det går åt många fler kilo vilt fångad fisk till fiskmjöl än vad man sedan får ut i färdig fisk.

Kraven på utsläpp från avloppsanläggningar för vilka krävs miljöprövningsnämndens tillstånd har skärpts genom tillämpningen av vattenlagen och den nya landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd. Miljöprövningsnämnden har ställt krav på 85-95 % fosforreduktion och 50-70 % kvävereduktion i sex kommunala avloppsreningsverk. Ålands landskapsstyrelse uppger i "Utredning över avloppsbehandlingen på Åland och riktlinjer för en förbättrad avloppsbehandling" från oktober 2002 att bl.a. fosforreduktionen skall vara minst 80 % och kvävereduktionen minst 30 %. Inom jordbruket ställs också omfattande krav på utsläpp av både kväve och fosfor. Dessa åtgärder har vidtagits för att minska närsaltsutsläppet till kustvatten. Kraven på miljöskyddsåtgärder vid fiskodlingar måste därför ställas högt för att inte omintetgöra de åtgärder som har vidtagits vid andra utsläppspunkter. Enligt den uträkning som landskapsstyrelsen har gjort över belastningskällornas andel av totalbelastningen av fosfor och kväve år 2001 bidrar fiskodlingen med 66 % av den totala fosforbelastningen från land och 50 % av kväveutsläppen. Som en jämförelse kan nämnas att jordbruket står för 17 % av fosforutsläppen och 25 % av kväveutsläppen och Mariehamns stads reningsverk, Lotsbroverket står för 2 % av fosforutsläppen och 12 % av kväveutsläppen.

Specificerade motiveringar

Ålands miljöprövningsnämnd anser inte att några nya uppgifter har framkommit i Ålands Fiskförädling Ab:s ärendehandlingar som motiverar fortsatt fiskodling i nätkassar i havet på östra sidan av Töftö, Vårdö och vidhåller sitt beslut från den 07.12.1999.

Ålands miljöprövningsnämnd har vid avgörandet av detta beslut granskat sökandens miljötillståndsansökan, allt material som tillställts Ålands förvaltningsdomstol i ärendet samt yttrandena och utlåtandena som kommit in till miljöprövningsnämnden. Miljöprövningsnämnden har även granskat uppdaterad miljödata genom fiskodlingens miljökontrollprogram samt miljökonsekvensbedömningen avseende fiskodlingsutrymme i Bussöfjärden (Åland) av Lennart Nordvarg vid institutionen för geovetenskaper vid Uppsala universitet.

Kvalitetsnormer för det aktuella området finns inte, men dålig vattencirkulation kan på platsen ge syrefritt djupvatten med ändrad kemisk sammansättning som följd av att tidigare och fortsatta övergödande lokala utsläpp av närsalter tillåtit i vattenområdet. Det

har inte i ansökan visats att verksamheten inte bidrar till ökad övergödning i området. Enligt 5 kap 9 § 2 mom. vattenlagen får verksamheten komma till stånd i vattenområde endast om det kan visas att verksamheten inte bidrar till ökad övergödning i det tidigare hårt belastade området.

En fortsatt belastning av fosfor och kväve i vattenområdet riskerar att på sikt leda till en förändring av vattenmiljön och en ändrad biologisk sammansättning i Grundsundafjärden. Fiskodlingsverksamheten tillsammans med andra vattenfarliga verksamheter riskerar trots försiktighetsmått att medföra olägenheter som är av väsentlig betydelse och nyttan av ha fiskodlingsverksamhet på platsen överstiger inte klart skadan på sätt som krävs för att verksamheten skall få tillåtas enligt 4 kap 3 § 1 mom. vattenlagen.

Miljöprövningsnämnden anser att odlingen ger ökad näringsämnesbelastning på vattenområdet så att vattenmiljön försämras och att nyttan inte klart överstiger skadan med verksamheten. Endast en nedskärning av verksamheten räcker inte till för att stoppa den negativa förändringen av vattenmiljön och minska inverkan på enskilda och allmänna intressen till den grad som förutsätts för givande av ett fortsatt men begränsat tillstånd.

Fiskodlingsverksamhet skall i första hand upprätthållas som en skärgårdsnäring på platser där andra verksamheter på grund av få och reducerade verksamhetsförutsättningar kan ge andra övervägande fördelar. Fiskodlingsverksamheten i Töftö bidrar inte nämnvärt med sysselsättning på befintlig plats i Vårdö kommun. Ålands Fiskförädling Ab har beviljats tillstånd till andra verksamheter, flera odlingar samt ett fiskslakteri, i Föglö kommun.

Husö biologiska station anser i sitt utlåtande att man borde sträva till att minska belastningen av närsalter till Bussöfjärden och att detta känsliga havsområde anses som mindre lämpligt för fiskodlingsverksamhet. Bussöfjärden är ett instängt havsområde med en liten öppenhet vilket betyder att platsen har ett litet vattenutbyte och är mycket känsligt för övergödning. Enligt vattenanalyser gjorda mellan 1993-2001 i Bussöfjärden är området påverkat av eutrofiering. Detta kan ses som förhöjda klorofyll-a-, fosfor- och kvävehalter, samt minskad siktdjup under en längre tidsperiod. Fram till år 1995 låg klorofyll-a sommarhalterna på en låg nivå, men har under de senaste åren allmänt legat på en medelhög nivå. Detsamma kan ses i total-fosfor och total-kväve halterna. Siktdjupet har samtidigt stadigt minskat.

Att tillåta odling av fisk vid denna odlingsplats innebär att vattenområdet inte används på ett sätt som bäst gagnar en uthållig utveckling av vattenmiljön, i enlighet med 1 kap. 1 § vattenlagen, inom och utanför landskapet.

På ovannämnda grunder anser miljöprövningsnämnden att nyttan av företaget inte är betydlig i förhållandet till de skador som företaget förorsakar och avslår Ålands Fiskförädlings Ab:s ansökan om att få bedriva fortsatt fiskodling i Töftö, Vårdö. Eftersom Ålands Fiskförädling Ab erhöll ett avvecklingsbeslut 07.12.1999 med en tvåårig avvecklingsperiod beslutar miljöprövningsnämnden att fiskodlingsverksamheten nu skall avvecklas omedelbart.

Tillämpade lagrum

Landskapslag om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001) 11 §

Vattenlag för landskapet Åland (61/1996) 1 kap.1 §, 4 kap. 1, 3, 4 och 6 §, 6 kap. 4 §, 18 § 1 mom. punkt j.

Landskapsförordning om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000) 5 §.

Avgift

För detta beslut uppbärs en avgift på 134,55 euro.

Kungörelse av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet kungörs på Vårdö kommuns och Ålands landskapsstyrelsens anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och på landskapsstyrelsens registratorskansli. Beslutet finns även tillgängligt på Ålands miljöprövningsnämnds hemsida *www.mpn.aland.fi*. I kungörelsen framgår att sakägare kan anföra besvär över lagligheten av beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

Bilagor

1. Besvärsanvisning.

Sigurd Lindvall
Ordförande

Maria Carlsson-Lönngrén
Miljöhandläggare